

VENDIM
Nr. 82, datë 26.11.2024

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj,	kryetare;
Marsida Xhaferllari,	anëtare;
Fiona Papajorgji,	anëtare;
Sonila Bejtja,	anëtare;
Sandër Beci,	anëtar;
Genti Ibrahim,	anëtar;
Marjana Semini,	anëtare;
Ilir Toska,	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 7.11.2024 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve kërkesën nr. 16 (A) 2024 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Ardian Hysa, Violeta Hysa, Orjeta Hysa, Alidrije Kullolli, Brunilda Kullolli, Nadire Allani, Leonard Allani, Olgert Brahja, Mustafa Brahja, Meliha Brahja, përfaqësuar nga avokat Arsen Baltëza, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR: Shoqëria “Sigal Uniq Group Austria” sh.a., përfaqësuar nga administratori i përgjithshëm, Avni Ponari.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-4412, datë 20.9.2023, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Dërgimi i çështjes për shqyrtim në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 17, pika 2, 18, pika 1, 33, pika 1, 41, pikat 1 dhe 2, 42, 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pika 1, shkronja “I” dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; neni 27, i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Ilir Toska, mori në shqyrtim parashtimet me shkrim të kërkuësve (*kërkuësit*), të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, shoqërisë “Sigal Uniq Group Austria” sh.a., që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN :

I

Rrethanat e çështjes

1. Në datën 7.5.2011, ka ndodhur një aksident rrugor, në të cilin kanë humbur jetën shtetasi E. H., ndërsa kanë pësuar dëmtime të përhershme trupore dhe përkeqësim të shëndetit shtetasi Leonard Allani, Olgert Brahja dhe Brunilda Kullolli. Aksidenti ka ndodhur si rezultat i shkeljeve të rregullave të qarkullimit rrugor nga drejtuesi i mjetit Sh. H., i cili, gjithashtu, ka humbur jetën në aksident, ndërsa pronari i mjetit ka qenë i siguar për përgjegjësinë ndaj palëve të treta, sipas ligjit nr. 10076, datë

12.2.2009, “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit” (*ligji nr. 10076/2009*), pranë shoqërisë “Sigal Uniq Group Austria” sh.a. (“*Sigal*” sh.a.).

2. Në datën 2.4.2012, përfaqësuesi i posaçëm i familjarëve të të ndjerit E. H. (kërkuesve Adrian, Violeta dhe Orjeta Hysa), i kërkuesit të dëmtuar Leonard Allani dhe familjarëve të tij (kërkueses Nadire Allani dhe shtetasit N. A.), i kërkueses së dëmtuar Brunilda Kullolli dhe familjarëve të saj (kërkueses Alidrije Kullolli dhe shtetasit A. K.), si dhe i kërkuesit Olgert Brahja dhe familjarëve të tij (kërkuesve Mustafa e Meliha Brahja dhe shtetasit A. B.), i janë drejtuar me kërkesë për dëmshpërblim “Sigal” sh.a. (*subjekti i interesuar*) dhe pasi nuk kanë marrë përgjigje prej saj, në datën 31.7.2012, ata i janë drejtuar gjykatës me padi për shpërblimin e dëmit pasuror dhe jopasuror për shkak të vdekjes së shtetasit E. H. dhe për shkak të dëmtimeve trupore e të shëndetit të kërkuesve Leonard Allani, Olgert Brahja dhe Brunilda Kullolli. Në përfundim të gjykimit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 12298, datë 23.12.2014, ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë, duke detyruar të paditurin, “Sigal” sh.a., të dëmshpërblejë secilin nga paditësit në vlerat respektive, ku në tërësi atyre u është akorduar shpërblim për dëmin pasuror në vlerën 13,481,006 lekë dhe për dëmin jopasuror në vlerën 24,049,594.5 lekë, krahas kamatëvonesave për këto shuma nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim dhe deri në ekzekutimin e vendimit, sipas aktit të ekspertimit kontabël të administruar në gjykim.

3. Mbi ankimin e të dyja palëve ndërgjyqëse, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2060, datë 5.10.2015, ka ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë, duke detyruar të paditurin, “Sigal” sh.a., të dëmshpërblejë secilin nga paditësit në vlerat respektive, ku në tërësi atyre u është akorduar shpërblim për dëmin pasuror në vlerën 7,721,258 lekë dhe për dëmin jopasuror në vlerën 4,141,666 lekë, krahas kamatëvonesave për këto shuma, të llogaritura sipas kriterit të Bankës së Shqipërisë për depozitat me afat 1-vjeçar, për periudhën nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim pranë “Sigal” sh.a. dhe deri në ditën e paraqitjes së padisë, datë 31.7.2012.

4. Kundër vendimit të gjykatës së apelit kanë paraqitur rekurs kërkuesit dhe paditësit e tjerë, ndërsa subjekti i interesuar ka paraqitur kundërrkurs. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-4412, datë 20.9.2023, në dhomën e këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit të palës paditëse, me arsyetimin se nuk ekzistonin shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile (KPC), të cilat ta bënin të cenueshëm vendimin e gjykatës së apelit.

5. Në datën 3.5.2024, përmes shërbimit postar, kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij, i cili është regjistruar në Gjykatë në datën 7.5.2024. Kolegji i Gjykatës, në datën 11.7.2024, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

6. **Kërkuesit**, në mënyrë të përmblledhur, kanë pretenduar se u është cenuar *e drejta për proces të rregullt ligjor*, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

6.1 *Së drejtës së aksesit*, pasi gjykata e apelit nuk i ka trajtuar dhe nuk u ka dhënë përgjigje problematikave kryesore të ngritura në gjykim, sikurse është ai për ligjin e zbatueshëm dhe fuqinë juridike të rregullores nr. 53, datë 25.6.2009, të Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare (*rregullorja nr. 53/2009 e AMF-së*). Edhe Gjykata e Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk ka vlerësuar shkaqet e rekursit të kërkuesve në këtë drejtim, megjithëse ato janë sipas kërkesave të nenit 472 të KPC-së në kohën e paraqitjes së tij. Po kështu, kjo e fundit nuk ka bërë as kalimin procedural sipas nenit 199 të KPC-së, ndërsa në dosjen gjyqësore nuk ndodhen as kërkesa e depozituar pranë saj dhe e protokolluar

me nr. 4633 prot., datë 20.9.2023, dhe as parashtrimet me shkrim të kërkuësve të protokolluara me nr. 4634 prot., datë 20.9.2023.

6.2 *Së drejtës për gjykim nga një gjykatë e paanshme dhe e caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuësve në rekurs, në veçanti atij për zbatimin e gabuar të ligjit material nga gjykata e apelit në lidhje me pazbatueshmërinë dhe zbatimin me fuqi retroaktive të rregullores nr. 53/2009 të AMF-së, si dhe për sa i përket moszbatimit nga ajo gjykatë të dispozitave të Kodit Civil (KC) dhe vendimit unifikues nr. 12, datë 14.9.2007, të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë (*vendimi unifikues nr. 12/2007*).

6.3 *Parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka trajtuar me hollësi pretendimet dhe argumentet në rekursin e kërkuësve, por vetëm ato të palës së paditur, të cilat kishin marrë përgjigje nga gjykata e apelit.

6.4 *Standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka kryer një vlerësim ligjor si gjykatë ligji për pretendimet në rekurs të kërkuësve, ndërsa vendimi i saj është tërësisht i paarsyetuar dhe mungon analiza juridikologjore, duke mos garantuar ajo kështu zhvillimin e një gjykimi të bazuar në dispozitat ligjore.

6.5 *Parimit të sigurisë juridike*, pasi gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë kanë zbatuar me efekt prapaveprues një akt nënligjor, rregulloren nr. 53/2009 të AMF-së, ndërsa ajo nuk ka qenë në fuqi në kohën kur ka ndodhur ngjarja rrugore. Ky akt nënligjor, në bazë të nenit 117 të Kushtetutës, i fillon efektet pas botimit në Fletoren Zyrtare dhe jo pas publikimit në faqen zyrtare të AMF-së. Për më tepër, ky akt nënligjor ka dalë në kundërshtim me nenin 118, pika 2, të Kushtetutës, ndërsa ligji i posaçëm nr. 10076/2009, ka autorizuar AMF-në vetëm për nxjerrjen e rregullave për trajtimin e dëmeve, por jo për të përcaktuar masën e dëmit dhe figurat e tij, ndërkohë që ligji nuk ka përcaktuar as parimet në bazë të të cilave do të nxirrej akti i AMF-së. Për pasojë, në rastin konkret, ligji i zbatueshëm, krahas ligjit nr. 10076/2009, për sa u përket rregullimeve të tij eksplicite, është edhe KC-ja dhe vendimi unifikues nr. 12/2007, për aq sa ky vendim rregullon në mungesë të rregullimeve të bëra në ligjin e posaçëm. Në këtë drejtim, i njëjti kolegji i Gjykatës së Lartë, ka trajtuar në mënyrë diametralisht të kundërt çështje krejtësisht të ngjashme me atë të kërkuësve, sikurse evidentohet në buletinin informativ nr. 2/2023 të asaj gjykate, duke mos luajtur ajo rolin e saj kushtetues për unifikimin e praktikës gjyqësore.

7. ***Subjekti i interesuar, shoqëria “Sigal” sh.a.***, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar si vijon:

7.1 Pretendimet e kërkuësve kanë të bëjnë me çështje të interpretimit dhe zbatimit të ligjit, të cilat nuk përfshihen në juridiksionin kushtetues.

7.2 Pretendimi për cenimin e së drejtës së aksesit është i pabazuar, pasi, në aspektin procedural, Gjykata e Lartë nuk ka kryer asnjë cenim të të drejtave të palëve në proces. Kërkesa për kalimin procedural sipas nenit 199 të KPC-së dhe parashtrimet e kërkuësve janë dorëzuar vetëm ditën e seancës gjyqësore, pra jashtë afatit 5-ditor të përcaktuar në nenin 465/a, pika 2, të KPC-së, megjithëse njoftimi për seancën është bërë që në datën 1.9.2024. Për më tepër, paditësi në proces, shtetasi N. A., kishte rreth 4 vjet që kishte ndërruar jetë. Edhe në aspektin financiar, kërkuësit, në cilësinë e trashëgimtarëve të të ndjerit, nuk preken nga moskalimi procedural, sepse shuma e dëmshpërblimit është tërhequr nga vetë ai kur ka qenë gjallë.

7.3 Pretendimi për cenimin e parimit të sigurisë juridike është i pabazuar, pasi Gjykata e Lartë ka vendosur praktikën e saj në shqyrtimin e rasteve të dëmshpërblimit të rrjedhur nga sigurimi i detyrueshëm në sektorin e transportit, bazuar edhe në rekomandimet e Gjykatës në vendimin nr. 6, datë 17.2.2012 (*vendimi nr. 6/2012*), duke u dhënë zgjidhje përfundimtare qëndrimeve të palëve ndërgjyqëse në lidhje me zbatimin e ligjit nr. 10076/2009 dhe rregullores nr. 53/2009, të AMF-së të dalë në zbatim të tij. Nuk qëndron pretendimi i kërkuësve se ajo gjykatë ka mbajtur qëndrime të ndryshme për raste të njëjta, ndaj jo vetëm nuk ka lindur nevoja për unifikimin e praktikës gjyqësore,

por një gjë e tillë tashmë është e pamundur, pasi ligji nr. 10076/2009 është shfuqizuar me ligjin nr. 32/2021, datë 16.3.2021, “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesësve

8. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71, të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a, të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

9. Në këtë këndvështrim, kërkesit, si individë, legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të shkronjës “F”, të pikës 1, të nenit 131 dhe shkronjës “I”, të pikës 1, të nenit 134 të Kushtetutës, pasi kanë qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit kanë ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe kanë interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi kushtetues.

10. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, Gjykata vëren se kërkesit i janë drejtuar asaj me ankim kushtetues individual pas përfundimit të procesit gjyqësor në të tria shkallët e gjyqësorit të zakonshëm dhe pasi kanë shteruar në formë e substancë mjetet e zakonshme të ankimit ndaj vendimeve të gjykatave më të ulëta. Për rrjedhojë, ata nuk kanë mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

11. Në lidhje me legjitimitimin *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Gjykata është shprehur se në rastin kur ankimi ka të bëjë me një vendim të Gjykatës së Lartë, data e marrjes dijeni konsiderohet data në të cilën vendimi i arsyetuar bëhet i disponueshëm për palët përmes depozitimit të tij në sekretarinë gjyqësore dhe publikimit në faqen zyrtare ose njoftimit elektronik të tij, në rast se palët kanë lënë të dhënat elektronike të kontaktit (*shih vendimin nr. 42, datë 19.9.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjykata vëren se vendimi më i fundit në kohë i kundërshtuar, ai i Gjykatës së Lartë, mban datën 20.9.2023, ndërsa kërkesa është paraqitur, përmes shërbimit postar, në datën 3.5.2024. Sipas shkresës nr. 217/1 prot., datë 24.1.2024, të Gjykatës së Lartë, të paraqitur bashkëlidhur kërkesës, vendimi i kundërshtuar i asaj gjykate është publikuar në faqen e saj zyrtare në datën 4.1.2024, datë në të cilën palët mund ta dispononin atë, ndaj është kjo datë momenti nga i cili ka filluar të ecë afati ligjor 4-mujor për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Për rrjedhojë, kërkesit legjitimohen edhe *ratione temporis*.

13. Për sa i përket legjitimitimit *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkesit, pavarësisht se në objektin e kërkesës kanë kundërshtuar vetëm vendimin e Gjykatës së Lartë, në përmbajtjen e saj kanë ngritur pretendime edhe për vendimin e gjykatës së apelit, duke pretenduar se këto vendime u kanë cenuar të drejtën për proces të rregullt në drejtim të së drejtës së aksesit, së drejtës për gjykim nga një gjykatë e paanshme dhe e caktuar me ligj, parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit dhe standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, sikundër edhe parimin e sigurisë juridike, pretendime këto që janë me natyrë kushtetuese.

14. Gjykata vëren se për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit, kërkuesit kanë parashtruar se Gjykata e Lartë nuk ka bërë kalimin procedural sipas nenit 199 të KPC-së, për paditësin e ndjerë N. A., gjë për të cilën kanë depozituar në atë gjykatë kërkesën e protokolluar me nr. 4633 prot., datë 20.9.2023. Gjykata konstaton se Gjykata e Lartë është vënë në lëvizje në rastin konkret edhe mbi bazën e rekursit të paraqitur nga shtetasi N. A., i cili ka qenë në cilësinë e paditësit në atë proces gjyqësor, duke shqyrtuar ajo pranueshmërinë e rekursit edhe për të. Nga ana tjetër, trashëgimtare e këtij shtetasi, sipas dëshmisë së trashëgimisë testamentare të datës 4.9.2019, është bashkëshortja, kërkuesja Nadire Allani, e cila edhe ajo ka qenë paditëse në atë proces gjyqësor. Në kontekst të këtyre rrethanave, Gjykata vëren se kërkuesit në përgjithësi ose ndonjë nga ata në veçanti, nuk kanë argumentuar në aspektin kushtetues cenimin konkret të pretenduar si pasojë e moskalimit procedural për paditësin e ndjerë N. A. në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë. Për rrjedhojë, ky pretendim për këtë argument është haptazi i pabazuar.

15. Për sa i përket pretendimit për cenimin e parimit të sigurisë juridike, Gjykata vëren se kërkuesit kanë parashtruar edhe se Gjykata e Lartë, për më tepër i njëjti kolegji, ka trajtuar në mënyrë diametralisht të kundërt çështje krejtësisht të ngjashme me atë të tyre, duke mos luajtur ajo rolin kushtetues për unifikimin e praktikës gjyqësore. Në rastet e ekzistencës së disa vendimeve gjyqësore të Gjykatës së Lartë, ku ajo është shprehur në mënyrë të ndryshme për interpretimin e ligjit, për pretendimet e ngritura në këndvështrim të parimit të sigurisë juridike, Gjykata është shprehur se ky fakt nuk mund të sjellë pritshmëri të ligjshme të kërkuesit për zbatimin e ligjit, në kushtet kur nuk është kryer një interpretim unifikues ose njësoes në lidhje me të (*shih vendimet nr. 47 datë 11.6.2024; nr. 4, datë 31.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Po kështu, një argument të tillë Gjykata e ka trajtuar edhe në këndvështrim të parimit të barazisë përpara ligjit, duke u shprehur se vlerësimi kushtetues i mënyrës së zgjidhjes së çështjeve të ngjashme nga gjykatat e zakonshme bëhet rast pas rasti, duke iu referuar edhe rastit konkret. Fakti që gjykatat e zakonshme kanë vendosur ndryshe në një rast të ngjashëm, në vetvete nuk mund të justifikojë *apriori* pretendimet e individit, pasi mënyra e zgjidhjes së çështjes dhe e zbatimit të ligjit është e drejtë e çdo gjykate, për sa kohë çdo çështje konkrete është specifike dhe ka individualitetin e saj, harmonizuar edhe me rrethana, faktorë, motive ose prova gjyqësore, të cilat nuk mund të jenë të njëjta (*shih vendimet nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 17, datë 23.3.2023, të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se edhe ky pretendim i kërkuesve për këtë argument nuk mund të merret në shqyrtim.

16. Gjykata vëren se pretendimet e kërkuesve për cenimin e së drejtës së aksesit, së drejtës për gjykim nga një gjykatë e paanshme dhe të caktuar me ligj, parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor dhe parimit të sigurisë juridike, në thelb, kanë të bëjnë me qëndrimin e mbajtur nga Gjykata e Lartë në lidhje me pretendimet e tyre në rekurs në drejtim të mënyrës se si gjykata e apelit ka identifikuar ligjin e zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes konkrete dhe zbatimit të tij në atë rast. Nisur nga kjo, pretendimet e kërkuesve do të analizohen në vijim në drejtim të së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor. Po kështu, pavarësisht se kërkuesit kanë kundërshtuar për shkaqet e mësipërme edhe vendimin e gjykatës së apelit, duke pasur parasysh jo vetëm natyrën e pretendimeve, por edhe pozicionin e Gjykatës së Lartë dhe funksionin e saj si gjykatë ligji, në ushtrimin e të cilit ajo kontrollon jo vetëm mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta, por edhe respektimin e standardeve kushtetuese për proces të rregullt, për shkak të natyrës subsidiare të kontrollit kushtetues, Gjykata vlerëson të analizojë në vijim çështjen në këndvështrim të mënyrës si Gjykata e Lartë ka vepruar në rastin konkret, në drejtim të së drejtës së kërkuesve për proces të rregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor

17. Kërkuesit kanë pretenduar, në thelb, se edhe pse në rekursin e tyre kanë ngritur pretendime për zbatimin e gabuar të ligjit material nga gjykata e apelit në lidhje me pazbatueshmërinë dhe zbatimin me fuqi retroaktive të rregullores nr. 53/2009, si dhe për sa i përket moszbatimit nga ajo gjykatë të dispozitave të KC-së dhe vendimit unifikues nr. 12/2007, Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, nuk u ka dhënë përgjigje atyre, duke mos e arsyetuar vendimin e saj.

18. Subjekti i interesuar, “Sigal” sh.a., ka prapësuar se pretendimet e kërkuesve kanë të bëjnë me çështje të interpretimit dhe zbatimit të ligjit, të cilat nuk përfshihen në juridiksionin kushtetues. Po sipas tij, pretendimet e kërkuesve edhe në themel janë të pabazuara, pasi Gjykata e Lartë ka vendosur praktikën e saj në shqyrtimin e rasteve të dëmshpërblimit të rrjedhur nga sigurimi i detyrueshëm në sektorin e transportit, bazuar edhe në rekomandimet e Gjykatës në vendimin nr. 6/2012, duke u dhënë zgjidhje përfundimtare qëndrimeve të palëve ndërgjyqëse në lidhje me zbatimin e ligjit nr. 10076/2009 dhe rregullores nr. 53/2009 të dalë në zbatim të tij.

19. Neni 42, pika 1, i Kushtetutës parashikon se të drejtat kushtetuese dhe ligjore nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, përfshirë të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t’i drejtohen një gjykate, e cila duhet të dëgjojë pretendimet e tyre dhe të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik (*shih vendimet nr. 32, datë 3.11.2022; nr. 10, datë 12.4.2022, të Gjykatës Kushtetuese*). Administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t’i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për çështjen, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 5, datë 22.2.2022; nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). E drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t’u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 3, datë 20.1.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata ka pohuar, po ashtu, se në rastet kur kërkuesi nuk merr përgjigje për pretendimet e tij me natyrë kushtetuese, për shkak të vendimit të mospranimit të rekursit, i cenohet jo vetëm standardi i arsyetimit të vendimit, por edhe e drejta e aksesit, si dhe e drejta e ankimit në kuptimin substancial, e parashikuar në nenin 43 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 23 datë 25.4.2023; nr. 45, datë 3.7.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Nga ana tjetër, Gjykata ka pohuar në mënyrë konstante se është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të interpretojnë ligjin për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Duke iu kthyer çështjes në shqyrtim, referuar akteve të dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të këtij gjykimi kushtetues, Gjykata vëren se procesi gjyqësor i kundërshtuar është vënë në lëvizje nga kërkuesit në datën 31.7.2012, ndërsa ata, sipas ligjit, kanë kërkuar shpërblimin e dëmit të shkaktuar për shkak të cenimit të së drejtës së jetës dhe të shëndetit në një aksident rrugor. Gjykata e shkallës së parë, pasi ka vënë në diskutim ligjin e zbatueshëm, ka arritur në përfundimin se ai është ligji i posaçëm për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit rrugor, i cili ka qenë në fuqi në momentin e ndodhjes së aksidentit rrugor, ligji nr. 10076/2009, si dhe për sa ai nuk rregullon, nenet 608, 625 dhe 640 të KC-së referuar interpretimit të tyre në vendimin unifikues nr. 12/2007, të Gjykatës së Lartë. Për sa i përket rregullores nr. 53/2009 të AMF-së, të dalë në zbatim të ligjit të posaçëm, ajo

gjykatë ka arritur në përfundimin se nuk mund të zbatohet në atë rast, pasi akti nënligjor në fjalë nuk kishte marrë fuqi ligjore për zbatim në rrethanat kur ai ishte botuar vetëm në faqen zyrtare elektronike të AMF-së, por jo në Fletoren Zyrtare, sikurse kërkohej nga neni 117 i Kushtetutës. Ndërkohë, ndryshe nga ajo, gjykata e apelit ka arritur në përfundimin se ligji i zbatueshëm, në rastin konkret, krahas ligjit të posaçëm nr. 10076/2009, është edhe rregullorja nr. 53/2009, e AMF-së, e cila, pavarësisht se është miratuar dhe botuar pas momentit të ndodhjes së aksidentit rrugor, në nenin 51 të saj, parashikonte se zbatohet me efekt prapaveprues nga momenti i hyrjes në fuqi të ligjit të posaçëm. Mbi këtë bazë, duke zbatuar përcaktimet e bëra në rregulloren nr. 53/2009 të AMF-së, gjykata e apelit ka ulur masën e dëmshpërblimit të akorduar në favor të kërkuësve nga gjykata e shkallës së parë.

22. Kërkuësit kanë kundërshtuar vendimin e gjykatës së apelit dhe në rekursin e tyre kanë ngritur pretendime për zbatimin e gabuar të ligjit material në lidhje me pazbatueshmërinë dhe zbatimin me fuqi retroaktive të rregullores nr. 53/2009 të AMF-së, si dhe për sa i përket moszbatimit nga ajo gjykata të dispozitave të KC-së dhe vendimit unifikues nr. 12/2007 të Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuësve, duke vlerësuar se shkaqet e parashtruara në të nuk bënin pjesë në ato të parashikuara në nenin 472 të KPC-së dhe se nuk rezultonte që gjykatat më të ulëta të kishin lejuar shkelje procedurale që ta bënin të pavlefshëm procesin dhe të ndikonin në vendimmarrjen e tyre. Sipas atij kolegji, gjykatat më të ulëta kanë respektuar ligjin material, duke e interpretuar dhe zbatuar drejt atë, ndërsa vendimet e tyre nuk janë në kundërshtim me ndonjë vendim të Kolegjit Civil ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

23. Gjykata vëren se çështja e papajtuëshmërisë me Kushtetutën të nenit 13, pika 1, të ligjit nr. 10076/2009, mbi bazën e delegimit të të cilit ka dalë rregullorja nr. 53/2009 e AMF-së, i është referuar asaj nga Gjykata e Lartë, ku është parashtruar edhe çështja që ka të bëjë me momentin e hyrjes në fuqi të rregullores nr. 53/2009 të AMF-së. Mbledhja e Gjyqtarëve të kësaj Gjykate, me vendimin nr. 94, datë 14.7.2022, ndërsa ka vlerësuar se nuk plotësoheshin kriteret kushtetuese për shqyrtimin e kërkesës në seancë plenare, ka theksuar se çështjet e veprimit të ligjit në kohë ose të vendosjes respektive hierarkike të normave në konflikt, hyjnë në sferën e kompetencës së gjykatës referuese. Megjithatë, me qëllim orientimin e gjykatave në zgjidhjen e problematikave të konstatuara, për të rikonfirmuar rëndësinë e respektimit të parimeve të tilla kushtetuese si siguria juridike, barazia përpara ligjit ose hierarkia e burimeve të së drejtës, Mbledhja e Gjyqtarëve ka theksuar se dyshimet në lidhje me veprimin në kohë të normave juridike duhet të zgjidhen nga gjykatat e zakonshme, bazuar në parashikimet kushtetuese që përcaktojnë momentin e hyrjes në fuqi të tyre (neni 117 i Kushtetutës), si edhe bazuar në parimin kushtetues të hierarkisë së akteve ligjore (nenet 4 dhe 116 të Kushtetutës), nga të cilat burojnë edhe parimet ku bazohen gjykatat për përcaktimin e ligjit të zbatueshëm në rast të përplasjeve mes normave me fuqi të njëjtë ose të ndryshme juridike (*shih paragrafin 24 të vendimit të Mbledhjes së Gjyqtarëve*).

24. Nisur nga sa më lart, Gjykata konstaton se në rekursin e tyre kërkuësit kanë ngritur pretendime për sa i përket identifikimit dhe zbatimit nga gjykata e apelit të ligjit të zbatueshëm të lidhur me momentin e lindjes së marrëdhënies juridikocivile për shkak të së cilës është krijuar mosmarrëveshja mes palëve, si dhe me momentin e hyrjes në fuqi të aktit nënligjor dhe efektet juridike të tij, konkretisht për zbatimin me fuqi prapavepruese të rregullores nr. 53/2009 të AMF-së, pretendime të cilat, në thelb, kanë të bëjnë me parimet e sigurisë juridike dhe të hierarkisë së akteve, ashtu sikundër edhe me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, të cilat kanë natyrë kushtetuese. Megjithatë, Gjykata e Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit, nuk u ka dhënë përgjigje këtyre pretendimeve të kërkuësve, për më tepër kur ajo është ndodhur përpara dy vendimeve të gjykatave më të ulëta që kanë mbajtur qëndrime të ndryshme në lidhje me ligjin e zbatueshëm dhe zbatimin e tij në rastin konkret, ndërkohë që nga gjykata e apelit nuk ka përgjigje shteruese për pretendimin e ngritur në gjykim nga

kërkuesit në këtë drejtim dhe të pranuar nga gjykata e shkallës së parë. Edhe pse kjo, në vlerësimin e Gjykatës, nuk sjell *apriori* cenim të së drejtës për proces të rregullt, mënyra se si kanë vepruar gjykatat, në rastin konkret, ka sjellë edhe një mënyrë të ndryshme analize dhe vlerësimi ligjor të çështjes nga ana e tyre, çka impononte për Gjykatën e Lartë ushtrimin e rolit të saj si gjykatë e ligjit, për të verifikuar pikërisht mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Ajo gjykatë ka disponuar sipas nenit 480 (shkronja “a”) të KPC-së, që përcakton se mospranimi i rekursit bëhet për shkaqe të ndryshme nga ato që lejon ligji, por pa treguar se përse shkaqet e ngritura në rekursin e kërkuesve nuk përfshihen në ato të parashikuara nga neni 472 i KPC-së, sipas përmbajtjes së tij në kohën e depozitimit të rekursit ose se ato shkaqe nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, duke qenë kështu haptazi të pabazuara. Po kështu, Gjykata e Lartë ka vlerësuar edhe se gjykatat më të ulëta kanë respektuar ligjin material, duke e interpretuar dhe zbatuar drejt atë, megjithëse ato kanë mbajtur qëndrime të ndryshme për sa i përket ligjit të zbatueshëm dhe zbatimin e tij në rastin konkret.

25. Gjykata mban në konsideratë, në kuadër të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, se vetëm një vendim i arsyetuar i jep asaj mundësinë të vlerësojë nëse gjykatat e zakonshme kanë marrë në shqyrtim pretendimet kryesore të palëve dhe mënyrën se si i kanë trajtuar ato. Veçanërisht kur bëhet fjalë për pretendime me natyrë kushtetuese, në kuadër të parimit të subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit zakonshëm gjyqësor, mungesa e arsytimit të Gjykatës së Lartë e vë në vështirësi/pamundësi Gjykatën për të vlerësuar nëse ajo i ka marrë në shqyrtim dhe nëse i ka vlerësuar ato pretendime.

26. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se, referuar natyrës kushtetuese të pretendimeve të parashtruara në rekurs, Gjykata e Lartë, në ushtrim të funksionit të saj, duhej të kishte mbajtur një qëndrim të shprehur në drejtim të ligjit të zbatueshëm, në përputhje edhe me parimet kushtetuese dhe praktikën e kësaj Gjykate, ashtu edhe në drejtim të bazueshmërisë në themel të shkaqeve të rekursit që kishin të bënin me aspekte kushtetuese të procesit gjyqësor. Në këto kushte, në kontekst të rrethanave të rastit konkret, mospranimi i rekursit të kërkuesve nga Gjykata e Lartë, duke u mjaftuar vetëm me parashtrimin në vendim të shkaqeve të rekursit dhe me arsytimin *de plano* se këto shkaqe nuk janë nga ato të parashikuara nga ligji, pa u dhënë përgjigje të arsyetuar pretendimeve me natyrë kushtetuese, të çon në përfundimin se zbatimi i ligjit procedural nga ajo është haptazi i paarsyeshëm dhe vë në dyshim të drejtën e aksesit të kërkuesve në drejtim të së drejtës për ankim efektiv në një gjykatë më të lartë. Për pasojë, është cenuar e drejta e aksesit substancial e lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

27. Në përmbledhje të argumenteve të mësipërme, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesve për cenimin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë është i bazuar, ndaj ky vendim duhet të shfuqizohet dhe çështja të dërgohet për rishqyrtim.

28. Në përfundim, Gjykata çmon se kërkesa e kërkuesit duhet të pranohet sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.

2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2023-4412, datë 20.9.2023, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 26.11.2024.

Shpallur më 30.12.2024.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Marsida Xhaferllari, Genti Ibrahim, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Ilir Toska, Marjana Semini

Anëtarë kundër: Fiona Papajorgji

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që u përket kërkesve Ardian Hysa, Violeta Hysa, Orjeta Hysa, Leonard Allani, Nadire Allani, Brunilda Kullolli, Alidrije Kullolli, Olgert Brahja, Mustafa Brahja dhe Meliha Brahja, me objekt: “*Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-4412, datë 20.9.2023, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë*”, jam kundër qëndrimit të shumicës për pranimin e kërkesës, pasi vlerësoj se kërkesa duhej të ishte rrëzuar. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashtroj në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin kundër.

2. Nga rrethanat e çështjes rezulton se tre prej kërkesve dhe shtetasi E. H. kanë pësuar një aksident automobilistik nga i cili u janë shkaktuar dëmtime fizike, ndërsa ky i fundit ka humbur jetën. Përfaqësuesi i kërkesve dhe familjarëve të tyre, si dhe trashëgimtarëve të E. H., pasi nuk ka marrë përgjigje nga shoqëria e sigurimeve, i është drejtuar gjykatës me padi për shpërblimin e dëmit pasuror dhe jopasuror. Gjykata e shkallës së parë ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë, duke dëmshpërblyer kërkesit në tërësi për dëmin pasuror në vlerën 13,481,006 lekë dhe për dëmin jopasuror në vlerën 24,049,594.5 lekë si dhe kamatëvonesat. Gjykata e Apelit ka ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë për sa i përket vlerës së dëmshpërblimit, duke akorduar shpërblim për dëmin pasuror në vlerën 7,721,258 lekë dhe për dëmin jopasuror në vlerën 4,141,666 lekë, krahas kamatëvonesave. Për rekursin e kërkesve Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e tij.

3. Në këto kushte, kërkesit i janë drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual duke ngritur disa pretendime për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, të cilat shumica ka vendosur t'i analizojë në drejtim të cenimit të së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit.

4. Konkretisht, shumica, pasi ka konstatuar se kërkesit në rekursin e tyre kanë ngritur pretendime për sa i përket identifikimit dhe zbatimit nga gjykata e apelit të ligjit të zbatueshëm të lidhur me momentin e lindjes së marrëdhënies juridiko-civile, për shkak të së cilës është krijuar mosmarrëveshja mes palëve, si dhe me momentin e hyrjes në fuqi të aktit nënligjor dhe efektet juridike të tij, konkretisht për zbatimin me fuqi prapavepruese të rregullores nr. 53/2009 të AMF-së, ka analizuar faktin nëse Gjykata e Lartë ka marrë në shqyrtim dhe u ka kthyer përgjigje pretendimeve me natyrë kushtetuese të kërkesve. Sipas shumicës, duke vendosur mospranimin e rekursit, ajo gjykatë nuk u ka dhënë përgjigje këtyre pretendimeve, veçanërisht e ndodhur në kushtet e dy vendimeve me qëndrime të ndryshme në lidhje me ligjin e zbatueshëm. Ajo duhet të kishte mbajtur qëndrim të shprehur në drejtim të ligjit të zbatueshëm dhe bazueshmërisë në themel të shkaqeve të rekursit. Mospranimi i rekursit të kërkesve nga Gjykata e Lartë, duke u mjaftuar vetëm me parashtrimin në vendim të shkaqeve të rekursit dhe me arsytimin *de plano* se këto shkaqe nuk janë nga ato të parashikuara nga ligji, pa u dhënë

përgjigje të arsyetuar pretendimeve me natyrë kushtetuese, të çon në përfundimin se zbatimi i ligjit procedural nga ajo është haptazi i paarsyeshëm dhe vë në dyshim të drejtën e aksesit të kërkuësve (*shih paragrafët 24–26 të vendimit*).

5. Nuk pajtohem me qëndrimin e shumicës në lidhje me këtë pretendim, pasi vlerësoj se Gjykata e Lartë ka vepruar brenda rolit dhe funksionit të saj kushtetues për interpretimin e ligjit. Në këtë kuptim, sikurse thekson edhe shumica, Gjykata në jurisprudencën e saj ka pohuar se e drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila duhet të dëgjojë pretendimet e tyre dhe të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik (*shih vendimet nr. 6, datë 22.2.2022; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*), po ashtu e drejta për një proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës (*vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 3, datë 20.1.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Gjithashtu, Gjykata ka theksuar se është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të vlerësojnë faktet dhe provat e administruara, si dhe të interpretojnë ligjin për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e kësaj Gjykate është të shqyrtojë dhe vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventalisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 3, datë 23.2.2016; nr. 42, datë 7.7.2014, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjithsesi, Gjykata në çdo rast nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt, por ndërhyr atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose është i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimin nr. 30, datë 29.5.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Në rastin në shqyrtim Gjykata e Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit ka arsyetuar se gjykata e apelit ka respektuar ligjin material dhe e ka interpretuar dhe zbatuar drejt atë. Kjo do të thotë se Gjykata e Lartë, ndonëse nuk është shprehur specifikisht për ligjin e zbatueshëm për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, për sa kohë ka vlerësuar se nuk rezulton që gjykata e apelit të ketë lejuar shkelje procedurale që do ta bënin të pavlefshëm procesin dhe do të ndikonin në vendimarrjen e saj (*shih paragrafin 14 të vendimit të Gjykatës së Lartë*), ka çmuar të drejtë qëndrimin dhe interpretimin ligjor që ka bërë kjo e fundit për mënyrën e zbatimit të ligjit/rregullores.

8. Prandaj jam e mendimit se interpretimi që gjykata e apelit ka bërë në lidhje me ligjin e zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes, konkretisht rregulloren e AMF-së dhe efektin e saj prapaveprues, duket se është pranuar edhe nga Gjykata e Lartë. Vetëm fakti se Gjykata e Lartë ndodhej në kushtet e dy vendimeve me qëndrime të ndryshme të dy gjykatave më të ulëta, nuk e detyron këtë gjykatë të shprehet në mënyrë të zgjeruar për secilin pretendim apo për mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta (*shih vendimet nr. 39, datë 25.6.2015; nr. 45, datë 29.6.2015, të Gjykatës Kushtetuese*). Kjo edhe në linjë me jurisprudencën kushtetuese, e cila ka pranuar se arsyetimi i kufizuar i Gjykatës së Lartë nuk cenon standardet e arsyetimit të vendimit gjyqësor dhe kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e saj (*shih vendimet nr. 16, datë 12.3.2024; nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 9, datë 26.3.2018, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë këndvështrim vendimarrja e Gjykatës së Lartë, e cila ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuësve, nuk duket të jetë arbitrare dhe e paarsyeshme.

9. Për më tepër, sikurse rezulton nga përmbajtja e vendimeve gjyqësore, kërkuësit kanë ushtruar të drejtën e tyre të paraqitjes së ankimit/rekursit, ku përmes një procesi gjyqësor, që ka analizuar themelin e çështjes, me vendim përfundimtar kanë marrë përgjigje të arsyetuar për të gjitha pretendimet e tyre, në veçanti për shumën e dëmshpërblimit që u takonte sipas ligjit të zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes konkrete, duke iu garantuar në këtë mënyrë edhe e drejta e aksesit.

10. Në përfundim, unë, gjyqtarja në pakicë, vlerësoj se pretendimi i kërkuësve për cenimin e së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit është i pabazuar, prandaj duhej të ishte vendosur rrëzimi i kërkesës.

Anëtare: Fiona Papajorgji